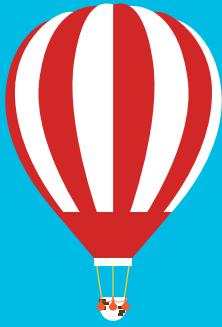

ГОДИШЕН ОТЧЕТ 2013

ПРОМЯНАТА В ЕДНО ДЕТЕ
ПРОМЕНЯ БЪЛГАРИЯ

ЗДРАВЕ ЗА ДЕЦАТА
И ЩАДЯЩО ДЕТСКО
ПРАВОСЪДИЕ

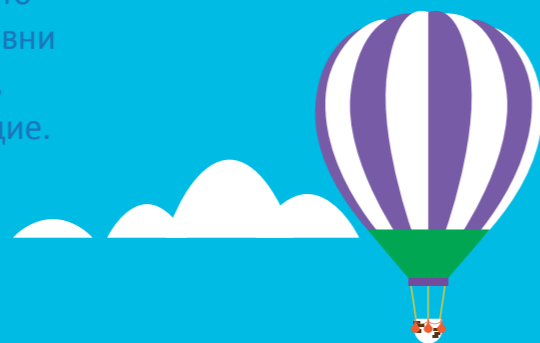
СЕМЕЙСТВО И
ОБРАЗОВАНИЕ
ЗА ВСЯКО ДЕТЕ

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

За НМД

Национална мрежа за децата е обединение на 122 организации от цялата страна, които работят с деца и семейства в четири основни тематични области: здраве, образование, семейство и детско и младежко правосъдие.

НАШАТА МИСИЯ

Мисията на Мрежата е да заздравя и улесни сътрудничеството между неправителствените организации и всички заинтересовани страни, за да бъдат гарантирани правата и благосъстоянието на децата.

ДЕТСКО И
МЛАДЕЖКО
УЧАСТИЕ

БЕЛЕЖНИК-ОЦЕНКА
НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО
НА ДЪРЖАВНИТЕ
АНГАЖИМЕНТИ
КЪМ ДЕЦАТА НА
БЪЛГАРИЯ

Скъпи колеги и приятели,

Равносметката, която си направихме за 2013 година показва, че това беше година, изпълнена с предизвикателства както пред каузата, чийто фокус е по-добрият живот на децата у нас, така и пред нас като мрежа от граждански организации, работещи за деца и семейства.

През изминалата година продължихме единните усилия за поставянето на благополучието на децата като приоритет във всяка една сфера на живот и вярваме, че това някой ден ще бъде факт. Като мрежа от граждански организации се застъпихме за възможността гражданите да участват в решенията, които ги засягат, така че държавната администрация да бъде в услуга на гражданите, а не обратното. И най-важното – ще продължаваме да настояваме, че независимо от политическата криза, работата за каузата на децата трябва да бъде основен приоритет за всички държавни институции, местни власти, бизнес, граждански организации и отделни личности.

През изминалата година ние от Национална мрежа за децата:

- Настоявахме за разработването на **самостоятелна политика за семейството** с ясна цел, мерки и дейности, която планира конкретни ангажименти в различните сектори.
- Проучихме **какво мислят родителите** за правото на мнение, правото на защита от телесно наказание и правото на закрила от страна на държавата;
- Продължихме да повтаряме, че е важно **по какъв начин** се случва затварянето на домовете у нас;
- Работихме и за образователна реформа и изградихме **Визия за образование**;
- Постарахме се да напомним, че **правата на децата се отнасят за всички деца**, независимо дали те са родени в България или са деца-бежанци.

И през 2014 година ще продължим да работим заедно, обединени от каузата да направим живота на децата по-добър!

Весела Банова

„Дете и пространство“,
Председател на УС на Национална мрежа за децата

Скъпи колеги и съмишленици,

2013 година беше една турбулентна година. Година, в която имаме 3 правителства, 2 парламента, постоянни протести и контрапротести.

В тази сложна политическа обстановка гарантирането на правата и благосъстоянието на децата бе едно сериозно предизвикателство за цялото ни общество и държава. Повече от половината деца в страната живеят в риск от бедност и социално изключване, майчиното и детското здравеопазване не са приоритет в здравната система и сме на последно място по четивна грамотност на ученици на възраст 15-16 години в ЕС.

В същото време, изминалата година ни показа, че идва едно ново поколение на деца и млади хора. Поколение пълно с енергия, ентузиазъм, борбеност и решимост да се живее нормално и достойно. Децата и младите хора имаха мнение по редица въпроси, което те изказваха категорично и аргументирапо.

Национална мрежа за децата вярва и ще продължава да се застъпва, че ключовите секторни политики изискват сериозни реформи, в които децата и младите хора трябва да бъдат активен участник!

За да се случи това е необходимо да се обединят усилията на цялото ни общество, така че всички български деца да имат семейство и сигурен дом, достъп до здравна грижа, качествено образование и надежда за бъдещето си. Само **заедно** и с вяра, постоянство и последователност можем да поставим въпроса за благосъстоянието на децата и подкрепата на родителите във фокуса на работа на политиките и държавната администрация.

Георги Богданов
Изпълнителен директор,
Национална мрежа за децата

ГОДИНАТА ЗА МРЕЖАТА

122
организации

В края на 2013 г. членовете на Национална мрежа за децата са 122.

Информация за тях можете да намерите на www.nmd.bg

15 нови
организации

През 2013 г. към Национална мрежа за децата се присъединиха 15 нови неправителствени организации.

40
консултации

През 2013 г. Национална мрежа за децата консултира 40 организации по различни въпроси, свързани с тяхната работа за децата и семействата.

30 добри
практики

30 добри практики от работата на нашите членове разпространихме през 2013 г.

4 основни
области

Четири са основните области на влияние, които покриват и тематичните работни групи на Мрежата – Семейство, Здраве, Образование и Детско правосъдие.

80 940

Организациите, които работят в Мрежата са достигнали до повече от 80 940 деца и над 7 331 семейства за една година.

**Над
1 600**

Повече от 1 600 души работят в организациите от Национална мрежа за децата.

2 242

Над 2 200 души са били доброволци в организациите, членове на Мрежата.

5 584

Близо 6 000 професионалисти са били обучавани в организациите, които членуват в Мрежата.

ГОДИНАТА В ПОЛИТИКИ

ЗА ДЕЦАТА И СЕМЕЙСТВОТА В БЪЛГАРИЯ

Чл. 3

„Конвенция за правата на детето“ (адаптирано издание за деца, unicef.bg)

„Всички организации, свързани с децата, трябва да работят за това, което е най-добро за всяко дете.“

Среден 3

200

61%

Над 80

100

Семейна политика

Деца-бежанци

Напредъкът на България

Програма за закрила

Приоритет

Среден 3 е оценката, която правителството получи в „Бележник 2013: Какъв е средният успех на държавата в грижата за децата?“ Резултатите от оценяването през 2013 г. бяха дори по-ниски от тези през 2012. Те показват спешна нужда от мерки в областта на комплексната политика в подкрепа на семействата, образованието и здравето. Резултатите бяха представени през април пред медиите, както и на представители на отговорните държавни институции на специална среща в Министерски съвет.

200 организации се обявиха против преместването на „Държавната агенция за закрила на детето“ и го предотвратиха. НМД реагира остро на предложението за преминаване на ДАЗД към Министерството на младежта и спорта. Близко 200 организации настояха за създаването на независим орган, който да следи за случващото се с децата и семействата у нас. В резултат на активната кампания Държавната агенция за закрила на детето запази статута си на отделна агенция към Министерски съвет.

Повече от половината родители в България (61%) заявяват, че не биха ударили детето си, докато останалите 39% подкрепят удрянето на шамар като възпитателен подход. Това са резултати от проучване на тема „Нагласи на родители и млади хора към три от правата на децата“, проведено по поръчка на НМД от агенция ЕСТАТ. 94% смятат, че трябва да поощряват детето да изразява мнението си. Намесата на държавата в случаи, свързани с правото на децата на защита от телесно наказание, се одобрява от 58% от интервюираните. 80-85% от запитаните заявяват категорична готовност да подадат сигнал в случай, че станат свидетели на малтретиране на дете. Над 80% обаче са категорични, че опитите за намеса в семейни разпръвки носят само неприятности.

Над 80 промени за по-ефективното разработване на оперативните програми през новия програмен период 2014-2020 г. бяха направени в рамките на участието на Национална мрежа за децата. Представители на организацията допринесоха за разработването на Споразумението за партньорство, ОП „Развитие на човешките ресурси“, „Добро управление“ и „Наука и образование за интелигентен растеж“, така че в тях да има повече възможности за подкрепа на работата за децата и семействата у нас.

Останахме много активни в работата за по-добри политики за децата и семействата у нас – през 2013 г. изпратихме повече от 22 официални позиции и становища върху ключови въпроси за децата; изпратихме над 100 писма; участвахме в работата на 11 работни групи към различни министерства и държавни институции с конкретни предложения в различните сфери на живота на децата.

Продължаваме да настояваме за разработването на самостоятелна семейна политика. Национална мрежа за децата излезе със становище относно Закона за семейни помощи за деца, в което за пореден път акцентирахме върху необходимостта от цялостна политика, а не промени на парче.

Поставихме и въпроса за начина, по който живеят деца-бежанци. Позицията на Национална мрежа за децата, относно положението на децата бежанци и имигранти, подчерта спешната необходимост от ясна политика и координирани действия на държавата. Иницирахме заседание на Националния съвет за закрила на детето, на което бяха обсъдени създаването на координиран механизъм и необходимите действия за подобряване на ситуацията. Координирахме събирането и предоставянето на помощи за бедстващите бежанци в Харманли като пелени, хигиенни материали, адаптирани млека, пюрета, дрехи и др.

Допринесохме към междинния доклад за оценка напредъка на България по спазване правата на човека като част от Универсалния периодичен преглед, нов механизъм на Съвета по правата на човека към ООН.

Участвахме с предложения в разработването на Националната програма за закрила на детето, като настояхме за адекватни действия в рамките на процеса на затваряне на домовете за деца, за стимулиране на мерки за решаване на проблемите с лошите жилищни условия и необходимостта от адекватна жилищна политика, за укрепване капацитета на АСП чрез допълнителен щат, обучения, финанси и материални ресурси и др.

Изпратихме Декларация до всички политически партии, която подчертава необходимостта от поставянето на децата като приоритет в държавната политика.

2013 не донесе генерални промени за по-добри политики за децата и семействата. У нас все още няма независим орган, който да следи за спазването на правата на децата. Детската бедност в страната продължава да бъде най-високата в ЕС. През 2013 г. бяха приети някои важни стратегически документи, които се очаква да допринесат за благосъстоянието на децата, като Националната здравна стратегия 2014-2020, Стратегията за учене през целия живот. Национална мрежа за децата продължи усилията си за поставяне на децата и семействата като приоритет в държавната политика.

БЕЛЕЖНИК 2013

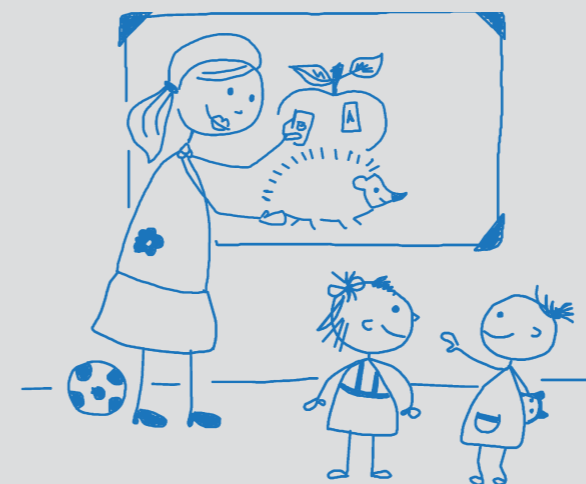
Какъв е средният успех на държавата в грижата за децата?

„Бележник 2013: Какъв е средният успех на държавата в грижата за децата?“ е годишният доклад на Национална мрежа за децата за напредъка на държавните институции по собствените им ангажименти към децата на България. Изборът на темите и ангажиментите е основан на подробен преглед на всички национални стратегии, планове и програми, засягащи политики или мерки, свързани с децата. Ангажиментите са разделени в пет основни области: Общи принципи на Конвенцията на ООН за правата на детето, Семейна среда и алтернативни грижи, Образование, Здравеопазване и Детско правосъдие.

През 2013 е разгледан напредъкът в изпълнението на 40 отделни ангажименти. Оценката за изпълнението в рамките на календарната 2012 г. на избрани държавни ангажименти в сферата на политиките за деца и семейства в България е 2.90 – дори по-ниска от тази за 2011. Най-висок (Среден 3.44) е успехът в област „Детско правосъдие“, което се дължи най-вече на работата през 2012 г. за изработване на план за действие и график за изпълнение по Концепцията за реформа в правосъдието за детето. На втора позиция по успех е област „Образование“ с отчетени подобрения по отношение на обхващането и работата по нови държавни образователни стандарти за общообразователна и профилирана подготовка. В сферата „Семейна среда и алтернативни грижи“ с повече от Среден 3 са оценени развитието на приемната грижа и осиновяването, а „Здравеопазване“ остава с най-ниски оценки, като единственото отчетено подобрение е в намалените показатели за детска смъртност. Най-острите проблеми, отчетени в доклада са свързани с детското психично здраве, приобщаващото образование и дискриминацията срещу децата.

Тези оценки показват спешната нужда от мерки в областта на комплексната политика в подкрепа на семействата, образованието и здравето. Резултатите бяха представени през март пред медиите, както и на представители на отговорните държавни институции на специална среща в Министерски съвет.

Освен, че проследява доколко тези ангажименти са изпълнени, **Бележникът** дава и препоръки за конкретни мерки, които биха могли да подобрят живота на децата у нас. Част от препоръките се отнасят до неотложни действия, които трябва да бъдат предприети.

В средата на април 2013 г. Национална мрежа за децата представи пред журналисти, политици и експерти от неправителствени организации второто издание на доклада „Бележник 2013: Какъв е средният успех на държавата в грижата за децата?“. Това е независим преглед, който показва степента на изпълнението на ангажименти, свързани с политиките за деца и семейства и поети от правителството. Докладът постави следните оценки:

Политики за детето	Оценка
Общи принципи по Конвенцията на ООН за правата на детето	Среден 2.71
Семейна среда и алтернативни грижи	Среден 2.93
Здравеопазване	Слаб 2.38
Образование	Среден 3.00
Детско правосъдие	Среден 3.44

Основните 13 препоръки, описани в Бележника, които ще доведат до подобряването на живота и благосъстоянието на децата в България, са:

1. Омбудсман за детето, който да следи за спазването на правата на децата;
2. Достатъчно на брой форми на грижа за отглеждането на деца и подкрепа на родителите;
3. Стандарти за превенция на изоставянето на бебета;
4. Увеличаване броя на социалните работници и подобряване качеството на социалната работа;
5. Премахване на възможността за разсиновяване и практиката „тайна на осиновяването“;
6. Подобряване работата, свързана с процеса по деинституционализация и услугата приемна грижа;
7. Създаване на центрове за майчино и детско здраве във всички области;
8. Развитие на мрежа за психиатрична помощ и подкрепа за деца и млади хора в цялата страна;
9. Предприемане на спешни мерки за намаляване на детската смъртност в областите с най-високи показатели;
10. Модернизиране на българското училище чрез нов закон за образованието;
11. Изграждане на специализирани помещения за разпит на деца по определени стандарти;
12. Развитие на услуги за деца с поведенчески проблеми;
13. Въвеждане на регистър на извършителите на сексуални престъпления срещу деца.

ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ: СЕМЕЙСТВО

През изминалата година основният ни фокус на работа продължи да бъде начинът, по който се случва процесът на деинституционализация у нас – затварянето на домовете за деца, предотвратяването на изоставянето и подкрепата за семействата, осигуряването на алтернативни грижи и подкрепата за напускащите грижа.

Чл. 9

„Конвенция за правата на детето“ (адаптирано издание за деца, unicef.bg)

„Деца не трябва да бъдат разделяни от родителите си освен ако това не е за тяхно добро – например, ако родителят се отнася зле или пренебрегва детето. Деца, чиито родители са разделени, имат право да останат във връзка и с двамата си родители, освен ако това няма да им навреди.“

Обединихме усилия с много организации за проследяване и предлагане на конкретни действия, които да гарантират, че сложният процес на деинституционализация в България се случва в най-добрия интерес на децата – присъединихме се към Коалицията „Детство 2025“, която обединява 17 неправителствени организации и личности. Целта на коалицията е постигане на гаранция за устойчиво развитие на деинституционализацията, независимо от политическите промени, с основен приоритет – развитие на индивидуална грижа в общността за всяко дете, участник в процеса. Съвместно с Коалицията участваме в редица съпътнически дейности за подобряване качеството на грижа за децата и подобряване управлението и координацията на процеса по деинституционализация.

Като партньор в кампанията „Да отворим врати за децата на Европа“ (Opening Doors for Europe's Children) на организациите Eurochild и „Надежда и домове за децата“, Национална мрежа за децата получи възможност да представи актуални проблеми на затварянето на домовете за деца у нас пред отговорните служители от Европейската комисия. Самата кампания има за цел да покаже силните и слабите страни от използването на европейски средства в процеса, като по този начин насърчи използването на средствата по най-добрия начин в различните страни в Европа.

Съвместно с Коалицията и НСОРБ настояхме за приемането на промени в Насоките за кандидатстване по проекта „Детство за всички“, които позволяват по-голяма гъвкавост с оглед осигуряване качество на грижа за децата, както и за промяна в методиката за изчисляване на разходите на Центровете за настаняване от семеен тип така, че грижата за децата, настанени в тях да е по-адекватна. Към края на годината някои от насоките бяха променени, но разходният стандарт остана същия.

Допринесохме към Трети мониторингов доклад за изпълнението на Плана за действие по деинституционализация, обхващащ периода юли 2012 – юни 2013 г. В глава „Взаимодействие с НПО в подкрепа на процеса на деинституционализация“ е поместен подробен текст за приноса на НМД към процеса. Като сериозен успех отчитаме формулираните в началото на доклада основни предизвикателства и препоръки, които изчерпателно възпроизвеждат становища и позиции на НМД, представяни през последните години по темата.

Поставихме на вниманието на държавните институции множество въпроси, свързани с правото на всяко дете да живее в семейство с изпращането на редица становища: относно основните проблеми пред приемната грижа у нас, Закона за семейни помощи за деца, въвеждане на ваучерен модел за финансиране на социалните услуги и проекта за стратегия за дългосрочна грижа, в които се коментира модела на финансиране на грижата и необходимостта за преход от един в друг тип грижа, както и важната роля на неправителствените организации като доставчици на услуги и необходимостта яснота при разпределението на ролите на различните участници в процеса.

Изготвихме позиции относно необходимостта от въвеждане на реално семейно подходящо облагане и разработване на самостоятелна семейна политика, както и за необходимостта от нормативен регламент на шестте иновативни услуги, които следва да заменят грижата в пилотните домове за бебета по проект „ПОСОКА: семейство“.

Обърнахме внимание на случая на сем. Русеви от Николаево и примера за безсилието на държавата срещу бедността и неефективността на паричното подпомагане, когато то е извън логиката на подкрепата на семейството.

Национална мрежа за децата участва в новоформираната междуведомствена работна група „Подобряване на грижата и услугите за детето и семейството“. Групата се ръководи от Държавна агенция за закрила на детето и в нея участват представители на всички отговорни по въпросите на децата и семействата институции.

След поставяне на въпроса от страна на Национална мрежа за децата беше изработено заплащането на социалните работници в отделите за закрила на детето, наети по проект „Укрепване на капацитета на АСП“ с това на останалите им колеги. По този начин беше понижена непрекъснатата смяна на персонал, което снижава и качеството на работа.

Продължихме да работим за синхронизирането на процедурите по приемна грижа и осиновяване. С участието на Мрежата и нейните членове бяха допълнени обучителните програми на кандидатите за приемни родители и осиновители, актуализирано беше Методическото ръководство за сътрудничество и координация при осъществяване на административните процедури по осиновяване в страната или в чужбина. Благодарение на направените промени, се подобри начина на подготовка на приемните семейства за ролята им в прехода на настанено при тях дете към осиновителите.

Освен това организационни членове на НМД коментираха проект на Националната агенция за професионално образование и обучение относно Държавно образователно изискване на квалификация по професията „приемен родител“.

От 2013 г. членове на НМД участват в разработването на нормативен регламент и финансов стандарт на иновативните услуги за предотвратяване на изоставянето и настаняването на бебета в домове.

ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ: ОБРАЗОВАНИЕ

Основен въпрос в сферата на образованието остава необходимостта от цялостна образователна реформа, която да допринесе средата в детските заведения и училищата да бъде по-приятелска, по-сигурна и подкрепяща развитието на децата. За съжаление, след почти приключената работа по проекта на Закон за предучилищното и училищното образование, през 2013 г. работата по нов закон за образованието започна отново.

Стартирахме процес на диалог и съгласуване на целите и визията на образованието, които се споделят от членовете на Национална мрежа за децата. Идеите ни за това как следва да изглежда училището на бъдещето намериха изява в текст, публикуван в специалното издание на в-к „Капитал“ – „Новите 20 – Какво ще се случи през следващите две десетилетия“.

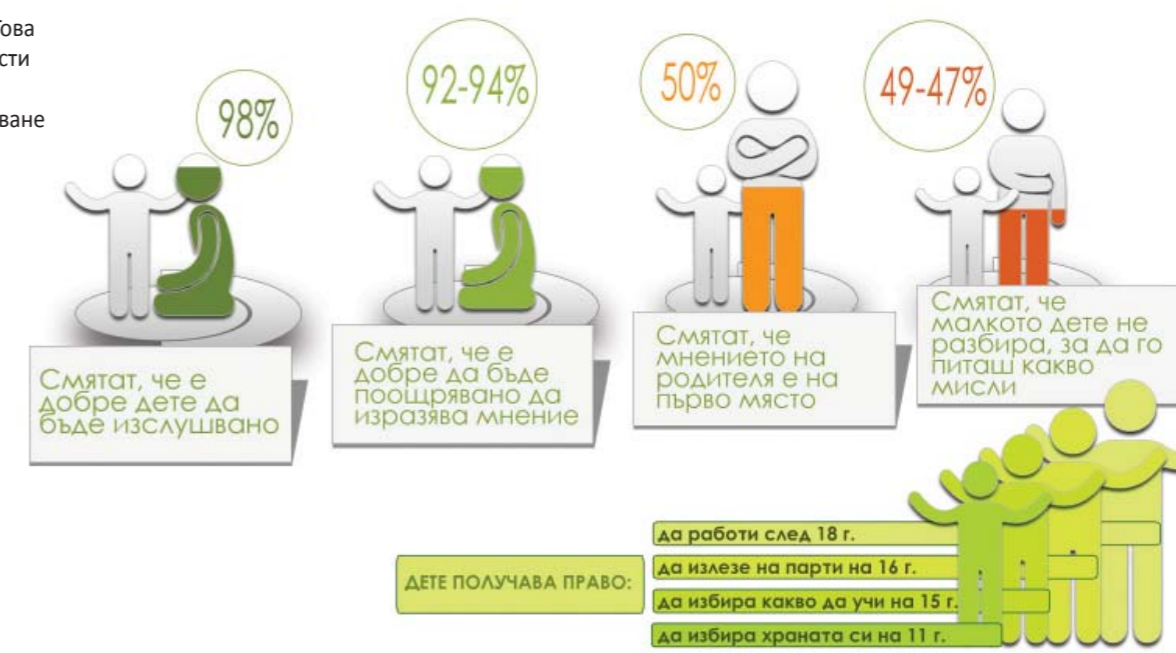
Национална мрежа за децата продължава усилията си за създаването и приемането на нов Закон за предучилищното и училищното образование. След започналото наново разработване на закон за училищното образование към края на годината липсва информация за неговото съдържание, начин на изработване и визия за реформата.

През 2013 г. поставихме като нов фокус темата за ранното детско развитие. Направихме преглед и анализ на практиките за ранно детско развитие у нас, който да позволи отправянето на конкретни препоръки. Помогнахме и за координирането на създаването на филм, който популяризира важността на работата по ранно детско развитие.

Активно се застъпвахме за улесняването на достъпа на децата и учениците до ученически екскурзии – предложихме промени в проекта на Наредба за организиране и провеждане на детски и ученически отдих и туризъм и Закона за туризма като настоявахме за равни възможности за всички деца и ученици в България с ясни минимални стандарти за възрастните, ангажирани с опазване техния живот, здраве и сигурност и гъвкавост за инициаторите на пътуванията за това как и с какви партньори да осъществяват конкретното пътуване.

В резултат на участието ни в планирането на Оперативна програма „Наука, образование и интелигентен растеж“ директорите на детски градини и училища са добавени като целева група на програмата. Това ще създаде възможности за тяхната подкрепа, и съответно, за подобряване на начина, по който се управляват детските и образователните заведения.

ПРАВО НА МНЕНИЕ

Чл. 28

„Конвенция за правата на детето“ (адаптирано издание за деца, unicef.bg)

„Всички деца и млади хора имат право на основно образование, което трябва да бъде безплатно. Богатите страни трябва да подкрепят бедните в постигането на това. Дисциплината в училище трябва да уважава човешкото достойнство. Младите хора трябва да бъдат насърчавани да достигнат най-високите нива на образование, на които са способни.“

ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ: ЗДРАВЕ

Здравеопазването продължава да бъде критична област за детското благосъстояние. Коефициентът на детската смъртност продължава да е един от най-високите в Европа. Здравното образование продължава да се прилага като свободноизбираема подготовка или пилотно, което ограничава здравната просвета сред децата. В България не съществува развита система за психиатрична помощ на деца.

ЧЛ. 24

„Конвенция за правата на детето“ (адаптирано издание за деца, unicef.bg)

„Децата имат право на висококачествена здравна грижа, на чиста вода, здравословна храна и чиста среда, за да бъдат здрави. Богатите страни трябва да помагат на бедните страни да постигнат това.“

През 2013 сътрудничеството на Национална мрежа за децата и списание „Практическа педиатрия“ допринесе за достигането на статии по здравно-социални проблеми до множество лекари и здравни специалисти. В списанието бяха публикувани статии на експерти, представители на членове на Мрежата.

Предложения на Национална мрежа за децата относно подобряването на достъпа до медицински услуги на хората в отдалечени и труднодостъпни райони, дейностите, свързани с подобряване на психичното здраве и психиатричното обслужване, акцентите върху майчиното и детско здравеопазване и поставените цели за намаляване на детската заболеваемост и смъртност са включени в Национална здравна стратегия 2014-2020 г.

Участието ни в планирането на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ допринесе за изричното включване на децата и младежите като целева група в работата за по-добър достъп до здравеопазване.

Продължаваме да настояваме за приемането на наредба от Министерство на здравеопазването, която да въвежда стандарт за училищните санитарни възли. Към момента има отворена петиция за промяна на състоянието на училищните тоалетни, която има над 200 подписа. Предстои внасянето на петицията в Министерство на здравеопазването и Министерство на образованието и науката.

Национална мрежа за децата продължи застъпническите си усилия в посока разбирането важността на интегрираните здравно-социални услуги като семейно-консултативни центрове, центрове за майчино и детско здраве, центрове за ранна интервенция, центрове за психично здраве за деца от 0-3 години.

В края на декември 2013 г., Мрежата изготви становище относно необходимостта от регламентирани на тези и други иновативни услуги, като настояваше за това и в други свои позиции и становища, изпращани до МЗ, МОН и други институции в течение на годината.

Световната здравна организация определя здравето като „състояние на пълно физическо, психическо и социално благополучие, а не просто отсъствие на болест или недъг“.

ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ: ДЕТСКО ПРАВОСЪДИЕ

Съществуващата правосъдна система за малолетни и непълнолетни все още не е приведена в съответствие с международните стандарти и принципите за спазване на правата на детето. Независимо, че от 2010 г. насам е постигнат напредък по отношение на политиката в тази област, все още предстои разработването и развиването на нови подходи, структури и услуги. През изминалата година няма конкретни промени, които да допринесат качествено за по-добро и приятелско към децата правосъдие.

Чл. 37

„Конвенция за правата на детето“ (адаптирано издание за деца, unicef.bg)

„Децата, които нарушават закона, не бива да бъдат третирани с жестокост. Те не бива да бъдат затваряни в затвори с възрастни и трябва да продължат да поддържат връзка със семействата си.“

Основната ни работа остава свързана с Концепцията за детско правосъдие и плана за нейното прилагане – така, че децата – жертви и свидетели на престъпления да могат да бъдат подпомогнати, а не допълнително травмирани. В началото на годината коментирахме проекта на План за действие към концепцията, а по-късно приветствахме приемането на Пътна карта.

Основен проблем, който поставихме през тази година във връзка с проекта на План за действие за изпълнение на Концепцията, беше необходимостта от конкретно описание на услугите, с които ще се подпомагат децата – жертви и свидетели на престъпления, както и децата в конфликт със закона, необходимостта от детайлно описание на отделни проекти, обвързани с конкретни дейности по законодателната, административната реформа и по разработването на система от услуги в семейна среда и в общността.

Друг акцент в позициите на НМД беше необходимостта от изясняване на ролите, отговорностите и управлението на предложения Координационен механизъм (КМ) на общинско равнище и гарантиране на компетентността на КМ по отношение на работата по случай. В изпратеното становище отправихме конкретни предложения и коментари, които не бяха взети предвид поради стопирането на всички дейности по реформата от май 2013 г. до края на годината.

Активно се застъпвахме за въвеждането на институцията детски омбудсман в България. В тази връзка бяха направени работни посещения в Полша и Гърция, където омбудсманите за децата играят активна роля в поставянето на политиките за детето и семейството. Продължихме да се застъпваме за ратифицирането на Трети факултативен протокол към Конвенция на ООН за правата на детето, който да позволи на децата да могат да сигнализират индивидуално, когато са нарушени правата им. В Националната програма за закрила на детето за 2013 г. беше включено иницирирането на обществена дискусия за изготвяне на единна държавна позиция по въпроса.

В началото на годината представител на НМД се включи в Междуведомствена работна група във Върховна касационна прокуратура във връзка с процедури за противодействие на престъпления, извършени от деца и координирано взаимодействие при случаи на насилие над деца. След провеждане на 09.05.2013 г. на първата работна среща, няма информация за по-нататъшни действия за изпълнение на поставените цели.

ПРАВО НА ЗАЩИТА ОТ ТЕЛЕСНО НАКАЗАНИЕ

ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ: ДЕТСКО УЧАСТИЕ

Защо детско участие? Защото няма как да работиш за някого, без да си го попитал какво мисли за това. Участието е водещ принцип в утвърждаването на правата и благосъстоянието на децата – всяко дете трябва да може да участва в процеса на взимане на решения, които се отнасят до него, за изрази мнение и то да бъде взето предвид. Единствено по този начин децата могат да се научат да формират и изразяват своето мнение, да носят отговорност за участието си и решенията. Решенията на възрастните трябва да бъдат съобразени с това, което децата мислят и чувстват. Вярваме, че единствено чрез участието на децата можем да сме сигурни, че сме мрежа „за децата“.

Чл. 12 „Децата имат право да дават своето мнение, когато възрастните взимат решения, които ги засягат. Също така те имат право тяхното мнение да бъде зачитано.“

„Конвенция за правата на детето“ (адаптирано издание за деца, unicef.bg)

Мегафон

Мегафон е начинът, по който предлагаме на децата и младите хора да се включат в работата на Национална мрежа за децата. Членовете на Мегафон са деца и млади хора, най-често доброволци или клиенти на членове на НМД, които са изразили своето желание и са се ангажирали с участие в дейностите на Мрежата.

През 2013 г. Мегафон изработи свое собствено лого, отразяващо начинът, по който членовете му разбират съществуването на тяхната платформа. Младите хора, с подкрепата на Национална мрежа за децата, са в интензивен процес на изграждане на вътрешния си капацитет – коя е най-удачната структура за работа, от какви хора, знания и ресурси се нуждае, какви са най-важните цели, които иска да постигне – така че да се утвърди като все по-пълноценно звено на децата в Мрежата.

Събитията

През 2013 г. бяха проведени три основни събития, които да подпомогнат включването на деца и млади хора.

През април беше проведен пролетен лагер за младежко участие, в който се включиха 25 деца и млади хора. По време на лагера участниците бяха запознати с основните дейности на НМД и бяха поканени да се включат в тях така, както преценят за най-удачно.

Деца и млади хора бяха поканени и в рамките на Годишната среща на Национална мрежа за децата.

По време на събитието те доразвиха различните идеи за включване на Мегафон в дейностите на Мрежата.

Есенен лагер за детско и младежко участие беше проведен през септември, като неговата цел беше да покани нови деца и млади хора, доброволци и клиенти на организациите-членове на Мрежата да се присъединят към Мегафон и да допринесат към неговото развитие.

Добри политики

През 2013 г. за пръв път Национална мрежа за децата направи опит да включи деца и млади хора в отправянето на препоръки за по-добри политики и практики за децата и семействата у нас.

Конкретният начин е включването на децата и младите хора в разработването на годишния доклад за напредъка на правителството по държавните ангажименти към децата Бележник 2014. Пет екипа на деца и млади хора работиха по организирането и провеждането на собствено проучване и мнение по петте основни области на доклада. Изданието на Бележника, което ще бъде публикувано през март 2014 г. има специална част, която ще отрази работата на младежите.

Прес-конференция

По случай 20 ноември и годишнината от приемането на Конвенцията на ООН за правата на детето млади хора, членове на Мегафон, организираха пресконференция, в която разказаха за основни предизвикателства пред правата на децата у нас.

Възрастните

Друга основна посока на действие за развитие на детското участие беше насочена към по-доброто ни разбиране за това какво означава наистина да включваш деца и млади хора в работата си. Разработихме и преведохме редица ресурси и материали, които да помогнат на Мрежата и всеки, който има интерес. Също така бяха развити Стандарти за закрила и участие, които да гарантират безопасността на децата и тяхното пълноценно включване.

През пролетта бяха проведени няколко регионални срещи за популяризиране на детското участие в Бяла Слатина, София, Разград, Гоце Делчев и Кърджали. В срещите участие взеха над 200 ученици и учители, които се ангажираха с изясняването и популяризацията на детското участие.

ГОДИНАТА В КАМПАНИИ И ПРОЕКТИ

През 2013 г. Национална мрежа за децата започна работа по два нови проекта – „Обмен и сътрудничество за подобряване благосъстоянието на децата“ и „УРОК: Укрепване Развитието на Организационния капацитет“, чрез които ще подпомогне работата за по-добри политики за децата и семействата и ще подкрепи гражданските организации, работещи с и за деца и семейства.

10 награди

На 29 май 2013 г. Национална мрежа за децата за трети път връчи ежегодните награди „Златна ябълка“. Личностите и организациите, които получиха грамота и шоколадова статуетка бяха номинирани от организациите, които членуват в Мрежата. <http://1june.nmd.bg/>

1 200 видео урока

Герой от приказките за 2013 г. стана Дарин Маджаров – създател на сайта ucha.se. Ucha.se е бърз, лесен и интересен начин да гледаш видео уроци по всички учебни предмети, да задаваш и отговаряш на въпроси, да поръчваш нови видео уроци и да получаваш имейл с новостите. Към днешна дата сайтът разполага с над 2 450 видео урока. Ucha.se спечели първо място за образователен сайт и през 2013 г. в класацията на БГ сайт.

200

Нови 200 деца, настанени в приемни семейства, получиха финансова помощ от Мтел, в размер на 200 лв. като част от проекта „Приеми дете. Създай бъдеще“.

700

700 човека гласуваха на сайта на вестник „Дневник“. 62,5 % от гласувалите посочват, че тоалетните са мръсни и в тях няма тоалетна хартия. Една пета или 19,5 % не знаят как изглеждат тоалетните в училищата на децата им, а само 18 % посочват, че са чисти и в тях има тоалетна хартия, вода и сапун.

Ранно детско развитие

От 1 юни 2013 г. стартира изпълнението на проект на НМД „Обмен и сътрудничество за подобряване благосъстоянието на децата“, одобрен за финансиране по ОПРЧР, схема „Без граници“, компонент 1 – фаза 2, съфинансиран от Европейския Социален Фонд на Европейския съюз.

Основната цел на проекта е да подпомогне начина, по който разбираме и прилагаме услугите за развитие и грижа в най-ранна детска възраст.

Проектът предвижда обмен на опит и иновативни практики, като ще бъдат определени няколко добри примера. Те ще бъдат популяризирани, като по този начин ще бъде обърнато внимание върху важността на това да обърщаме внимание на начина, по който работим за развитието на децата си от най-ранна детска възраст.

Партньори по проекта са европейската детска мрежа Eurochild и Министерство на образованието и науката.

УРОК

От 10 юли 2013 г. стартира изпълнението на проект на Национална мрежа за децата „УРОК: Укрепване Развитието на Организационния капацитет“, одобрен за финансиране по Българо-Швейцарска Програма за Сътрудничество.

Основната цел на проекта е да подкрепи по-добрата работа на гражданските организации, работещи с и за деца и семейства. Също така проектът подпомага застъпничеството за по-добри политики у нас, като подкрепя разработването на Бележника.

ГОДИШНИ НАГРАДИ „ЗЛАТНА ЯБЪЛКА“

През 2013 г. се проведеха третите годишни награди за принос към живота и благосъстоянието на българските деца „Златна ябълка“. Тази година 12 членове на Национална мрежа за децата номинираха 17 институции и личности в 7 категории: Герой от приказките, Журналист, Политик на местно ниво, Община, Болница, Училище и Бизнес Компания.

Целта на наградите „Златна ябълка“ е да открие хората и институциите, които допринасят значително към живота и благосъстоянието на българските деца като обърне внимание върху необходимостта от специално отношение към децата. Наградите насърчават всички нас да поставим децата във фокуса на работата си и показват, че всеки един може да има принос към каузите на децата.

Герой от приказките

Герой от приказките за 2013 г. стана **Дарин Маджаров** – създател на сайта uca.se и превел на лесен и достъпен език 1200 видео урока (към юни 2013 г.). Смесеният и интригуващ начин, по който са обяснени уроци от 5 до 11 клас бързо е признат от учениците и те са гледани вече над 2 милиона пъти.

Цялостен принос

Награда за цялостен принос получи **Ева Борисова**, член на УС на Асоциация „Родители“, за нейната активна работа за отстояване правата на децата и семействата.

Детски права

Отличието за застъпничество за детски права бе връчено на **Деяна Костадинова** за нейната последователна професионална и обществена дейност през годините за утвърждаване на политиката за детето на национално ниво.

Приемна грижа

Със специална награда беше отличен мобилният оператор **Мобилтел** за принос към развитието на приемната грижа в България и проекта „Приеми дете. Създай бъдеще“.

Компания

В категорията „Компания“ беше откроена Societe Generale Expressbank за осъществяването на програма „Подкрепи семейство“, която подпомага деца със специални нужди и техните семейства.

Журналист

За журналист на годината беше обявена **Зорница Стоилова** от вестник „Капитал“.

Политик на местно ниво

Община Етрополе получи награда за провежданата от нея целенасочена политика за подкрепа и подпомагане на семействата с деца.

Община

Богдан Боцев, зам.-кмет на община Гоце Делчев беше отличен за активната му подкрепа на много инициативи за децата и младите хора.

Болница

Награда „Златна ябълка“ в категория „Болница“ бе дадена на МБАЛ – Търговище за работата ѝ за предотвратяване на изоставянето на бебета и пренебрегването на деца от рискови общности.

Училище

В категория „Училище“ беше наградено ОУ „Никола Йонков Вапцаров“, с. Селановци, общ. Оряхово за отварянето на училището към родителите.

ЕДНА ГОДИНА ПАРТНЬОРСТВО

между КонтурГлобал Марица Изток 3 и Национална мрежа за децата

КонтурГлобал Марица Изток 3 подкрепят детското участие на Национална мрежа за децата от 2012 г. Партньорството с КонтурГлобал дава възможност за включването на деца и млади хора в работата на Национална мрежа за децата, допитване до тях за това как те могат да участват в дейностите на Мрежата по възможно най-ефективен начин и какво мислят за предложенията за по-добри политики за децата у нас.

КонтурГлобал Марица Изток 3 се ангажираха с каузата за повече и по-пълноценно участие на децата в техните общности. През 2013 г. това включваше пълна финансова и логистична подкрепа.

CONTOURGLOBAL®

За да ви разкажем как се реализира последният лагер, публикуваме писмото от Денни!

Тази година за първи път към екипа от фасилитатори – Станислав Додов (Национална мрежа за децата), Мирослава Асенова (Фондация „П.У.Л.С.“) и Христина Баева (Фондация „Партньори-България“) – се присъединиха млади ентузиастични членове на младежката група „Мегафон“ към НМД в отговорната им „длъжност“ на ко-фасилитатори – Ния, Денни и Румен.

Открихме лагера с един приятен и ненатоварващ ден на разговори, запознаване, споделяне на очаквания, опасения и надежди и го приключихме със забавния, но и даващ храна за размисъл филм „Приет“, който ни развесели и помогна да се разчупи обстановката.

На 25 септември започнахме работа. Поставихме началото с прекрасната инициатива „Таен приятел“, като всеки от нас изтегли името на един свой сълагерник, за когото трябваше да полага специални усилия и да измисля приятни изненади по време на престоя ни. Изготвихме си правила на лагера, след което младите хора обсъдиха въпросите „Кои сме ние, откъде идваме, какво харесваме или не харесваме в населеното си място, и какво бихме могли да сторим, за да го подобрим?“. След това – вече заедно със своите придружители – те изготвиха карта на града си с любимите за младите хора места, както и тези, които са били променени към по-добро с помощта на съответната им

организация-член на Национална мрежа за децата. Работата за деня продължи със сесия отворена само към членовете на „Мегафон“, в която запознахме бъдещите членове на младежката група с нейната същност. Завършихме натоварената програма със задача по екипи от по трима (възрастен придружител от организация-член на НМД и двама млади хора) за изработване на лого и мото на всеки екип.

По време на третия ден на лагера към нас се присъединиха Жоро и Мария от Секретариата на Национална мрежа за децата, които внесоха своята емоция и ентузиазъм в групата и ни илюстрираха чрез игри и нагледна презентация с рисунки структурата, постиженията и същността на НМД – толкова интересно, че очароваха всички ни. Следващата сесия бе относително смислена на детското участие, водена от Стани и мен, Денни.

Тя доби конкретни измерения чрез разясняване на някои ключови дейности на Национална мрежа за децата от страна на ко-фасилитаторите, които вече са се включвали в тях – съответно, Бележника, оценяващ работата на правителството по детските политики, наградите „Златна ябълка“ и Годишна среща на НМД. Завършихме деня с екипно упражнение за младежи и... не толкова млади младежи за опазване на две яйца от падане и спускане по стълби, което провокира креативността и сплоти групата.

Петъният ден започна с ранно посещение на администрацията на мина „Марица-Изток“ ЕАД, където се запознахме с начина на работа на предприятието и неговата история, и продължи с посещението на ТЕЦ „Марица-Изток 3“. Професионалистите от централата успяха да превърнат обиколката ни в приятно и интересно преживяване. Следобяд се завърнахме към работа върху големия въпрос „Как работи „Мегафон“ и от какво има нужда?“, върху който се трусиха млади и възрастни и заедно представиха своите решения.

Събота беше натоварен ден за тийнейджърите, защото Ани и Здрава от Секретариата на Национална мрежа за децата ги обучаваха на важни умения при работата с медии, а Мария и Маруся – за работата по проекти. Темите на двата успоредно протичащи модула бяха определени предварително от участниците, а самите те изглеждаха удовлетворени от своя избор.

Вечерта беше разчупена не само от сватбата, която се празнуваше в хотела, но и от организираното от самата група парти. На последното ни, най-щуро и танцувално събиране всички (вкл. възрастните придружители) получиха удостоверения за своето участие и ангажираност, разкрихме тайните си приятели, а церемонията беше съпроводена от голяма доза прегръдки, целувки, благодарности и подаръци!

Искрено се надявам, че преживените шест дни заедно са ни донесли не само много положителни емоции и преживявания, но и ценен опит, знания и умения, които ще останат с нас, за да ги претворим в дела и идеи в бъдещето!

Усмивки от мен, Денни!
(Денница Маринчева)

„ПРИЕМИ ДЕТЕ. СЪЗДАЙ БЪДЕЩЕ“ –

подкрепа и популяризиране
на приемната грижа в България

1 лев е стойността на дарителския SMS към номер 17 777, който трябва да бъде с текст DMS DETE.

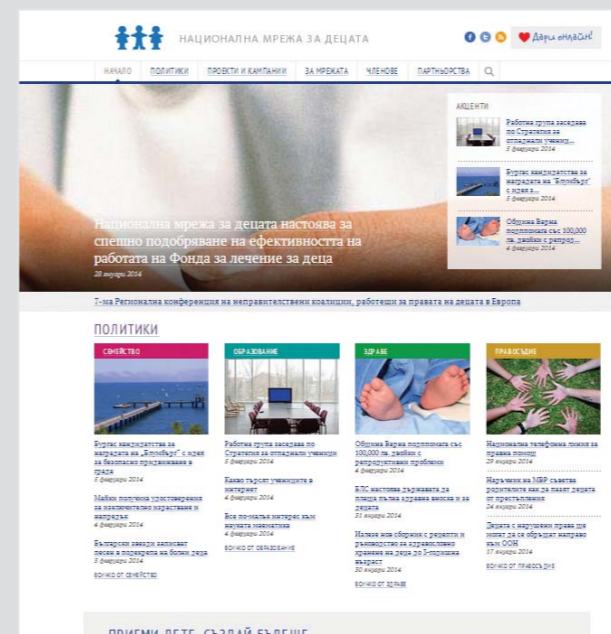
Дарения могат да се направят и чрез банков превод IBAN BG13UNCR76301078951570, онлайн на: www.nmd.bg, както и в специалните касички във всеки Мтел магазин в страната.

Проектът „Приеми дете. Създай бъдеще“ се осъществява от Мтел и Национална мрежа за децата за втора поредна година. През 2013 г. Мтел осигури финансова помощ на близо 200 деца в приемни семейства в България. Сумата, която телекомът дарява за дете, е в размер на 200 лева и се предоставя еднократно на приемните родители. 300 лева е предвидената сума за дете с увреждане. С тази подкрепа Мтел цели да подпомогне приемните семейства в посрещането на първоначалните нужди на децата при тяхното настаняване в новия им дом. Тази необходимост е посочена от самите приемни родители като приоритет в рамките на специално проучване, проведено в края на 2012 г.

Партньори на програмата са и Български дарителски форум, Министерство на труда и социалната политика, Държавна агенция за закрила на детето, вестник Сега и Нетинфо.

В рамките на благотворителната кампания е разкрит дарителски номер, на който всеки може да окаже финансова помощ на децата, настанени при приемни родители.

Телекомът Мтел бе отличен с приз в категория „Най-прозрачна дарителска програма“ като признание за проекта „Приеми дете. Създай бъдеще“.

КАМПАНИЯ „МАЛКА ИЛИ ГОЛЯМА Е НУЖДТА ОТ НОВИ УЧИЛИЩНИ ТОАЛЕТНИ?“

Проблемът

Голяма част от учениците у нас избягват да посещават тоалетните в училище заради лошите хигиенни условия. „Стискането“ води до редица психически и физически проблеми.

Какво трябва да се промени?

- Необходимо е Министерство на здравеопазването да въведе стандарт, който да казва как точно трябва да изглежда една училищна тоалетна – да има топла вода, сапун, тоалетна хартия и да бъде почиствана редовно.
- Трябва да бъдат отделени целеви средства за ремонт и поддържане на тоалетните, които да позволи те да отговарят на стандарта.
- Директорите на училищата също трябва да планират как да управляват училищните тоалетни така, че те да останат в добър вид. За целта могат да ползват Практическото ръководство за управление на училищните тоалетни.
- Разбира се, голяма част от отговорността е на самите ученици – тоалетните никога няма да бъдат в добър вид, освен ако не бъдат пазени и оставяни в добрия вид, в който сме ги намерили.

Можете да подкрепите петицията за по-чисти училищни тоалетни на: http://www.peticia.com/novi_wc

КОМУНИКАЦИИ

Национална мрежа за децата разпространява актуални новини, проекти и инициативи, свързани с децата и семействата, както в България, така и в Европа и света.

Уеб страницата на организацията – www.nmd.bg става все по-популярна и достигна 17 000 месечни посещения през изминалата година.

Страницата ни във Facebook – www.facebook.com/nmdbg в края на годината е харесана от близо 22 000 потребители, които продължават да се увеличават. Вие също може да следите нашите публикации на нея.

Бихме искали да ви поканим да ни подкрепите в новата социална мрежа www.yatoto.com.

Бюлетинът на Национална мрежа за децата се изпраща до близо 5 500 абонати в България и 800 получателя в чужбина. Вие също може да се абонирате на www.nmd.bg.

РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА

Подкрепа на членовете

Основна задача на Национална мрежа за децата е да подкрепя гражданските организации, работещи с и за деца и семейства. През 2013 г. успяхме да подкрепим над 40 организации с консултации, съвети, помощ при разработването на проекти и свързване с партньори. Освен това разпространихме над 30 добри практики на организации-членове.

По този начин спомогнахме за това техните успехи в работата за деца да бъдат по-видими, родителите и децата да разберат повече за това къде могат да намерят помощ при нужда, а институциите да признаят техните практики.

Проведохме и няколко обучения – над 100 организации получиха възможност да повишат своя организационен капацитет в различни сфери.

Тематични работни групи

Тематичните работни групи (ТРГ) създават възможности за обмен, споделяне и научаване на организациите по различни теми. Освен това те са средство за разпространение на добри практики и за идентифициране на основни проблеми в работата с деца и семейства. Основните области на работа в ТРГ са:

- Семейство – занимава се с политиките и практиките, свързани с децата и семействата в риск, децата, попаднали в системата на грижа – децата в домове, деинституционализацията, приемните семейства, превенцията на изоставянето и др. В групата членуват 56 организации.
- Образование – фокусът на групата са проблеми, свързани с образованието на децата – от най-ранна възраст до висшето образование.

Групата дискутира теми като предучилищно и училищно образование, отпадане от училище и достъп до образование, приобщаващо образование за децата със специални образователни потребности и пр. Членове на групата са 58 организации.

- Здраве – акцент в групата са всички политики и практики, свързани с достъпа до доболнична и болнична помощ, детско и майчино здраве, психично здраве, здравно и сексуално образование и др. В тази група участие имат 31 организации.
- Детско правосъдие – в група „Детско правосъдие“ участват организации, които работят с деца – свидетели или жертви на престъпления, деца в конфликт със закона, пренебрегване и злоупотреба с деца, деца на улицата и др. 27 организации са част от тази група.

Сътрудничество на местно ниво

Основна насока в работата на Национална мрежа за децата е развитието на сътрудничеството на местно ниво. Съвместната работа на граждански организации и местни власти е от ключово значение за добрия живот на децата и техните семейства.

След подписаното в края на 2012 г. споразумение между Националното сдружение на общините в република България и Национална мрежа за децата, през 2013 г. беше разработен „Наръчник на добри практики на сътрудничество на неправителствени организации и общини в областта на политиките и услугите за деца и семейства“.

Наръчникът включва 13 добри практики на организации-членове на Мрежата и местните власти, с които те работят, като описанието на практиките е съгласувано и с двете страни на партньорството. На събитие, проведено през юли в Резиденцията на Франция Наръчникът беше представен, като съвместно с това беше проведен и панел за обсъждане на успехите и предизвикателствата на сътрудничеството между общини и неправителствени организации. Изработването на този наръчник подкрепи развитието на партньорството на организациите и институциите, включили своите практики в него. Наръчникът е преведен на френски и румънски език.

Международни отношения

Национална мрежа за децата продължава участието си и на международно ниво, като по този начин получава възможност за обмен, научаване и представяне на собствените си практики. Участието в регионални и европейски мрежи дава възможност за поглед върху регионалните и европейските политики и тяхното значение за децата у нас.

НМД е член на европейската детска мрежа Eurochild, което й дава възможност за по-активно участие и на европейско ниво, запознаване добри практики на работа от цяла Европа и разпространяване на информация за това, което се случва с децата у нас. От юни 2011 г. Георги Богданов, изпълнителен директор на НМД е член на Управителния съвет на Eurochild.

Национална мрежа за децата участва активно в кампанията „Да отворим врати за децата на Европа“ за насърчаване на използване на средствата от европейските структурни фондове за затваряне на домовете за деца.

Национална мрежа за децата е част и от развитието на регионалната мрежа на коалициите за деца ChildPact, като подкрепя застъпничеството в посока на създаването на отделен механизъм за подкрепа на закрила на детето от страна на Европейската комисия. В резултат на активното участие, през 2014 г. Национална мрежа за децата ще бъде домакин на 7-мата регионална среща на мрежите за детски права в Европа.

ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

Финансовата дейност на Национална мрежа за децата през изминалата година беше изключително интензивна. Бяха реализирани много проекти, успешно осъществени кампании и бяха изпълнени поетите ангажименти към различни финансиращи организации.

Приложение № 2 към СС 9

ОТЧЕТ НА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ НА СДРУЖЕНИЕ „НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА“, ЕИК 175121020 за периода 01.01.2013 - 31.12.2013 г.

Наименование на разходите	Сума (хил. лв.)		Наименование на приходите	Сума (хил. лв.)	
	текуща година	предходна година		текуща година	предходна година
а	1	2	а	1	2
I. Разходи за дейността			I. Приходи от дейността		
A. Разходи за регламентирана дейност			A. Приходи от регламентирана дейност		
1. Дарения	149	22	1. Приходи от дарения под условие	149	21
2. Други разходи	279	314	2. Приходи от дарения без условие	43	
Всичко А:	428	336	3. Членски внос	10	8
Б. Административни разходи	278	242	4. Приходи по проекти	377	709
Общо за група I:	706	578	Всичко А:	579	738
II. Финансови разходи			Б. Невъзстановени приходи	11	
6. Други разходи по финансови операции	1	1	Общо за група I:	590	738
Общо за група II:	1	1	II. Финансови приходи		
V. Общо разходи	707	579	5. Приходи от лихви	11	9
VI. Резултат		168	Общо за група II:	11	9
			V. Общ приход	601	747
			VI. Резултат	106	
Всичко (V+VI):	707	747	Всичко (V):	707	747

Дата: 13.01.2014 г.

Съставител:

Ръководител:

Регистриран одитор:

13.01.2014г.

0633
Светлана
Павлова
Регистриран одитор

През 2013 г. бяха отчетени 6 проекта, които са стартирали своите дейности през 2012 г., и 6 проекта, стартирали през 2013 г.:

- Балкански Тръст за Демокрация;
- Отворено общество;
- УНИЦЕФ България;
- Посолство на Франция в България за популяризиране на добри практики на НПО с общините;
- ОАК – Три права;
- ОАК – междинен отчет;
- УНИЦЕФ България малък проект;
- МОМН – Детско участие;
- КонтурГлобал Марица Изток 3;
- Фондация Лойдс;
- Програма „Прокопил“ – проект, финансиран от Френското посолство;
- Мтел.

През 2013 бяха сключени три дългосрочни договора по Швейцарската програма, ОПРЧР „Без граници“ и проект като партньори по Дафне – за които получихме авансово средства през изминалата 2013 г.

Финансовият отчет на Национална мрежа за децата беше изготвен на 13.01.2014 г.

През настоящата година продължават усилията, насочени към осигуряване на финансиране за основните дейности на Национална мрежа за децата.

Приложение № 1 към СС 1

БАЛАНС НА СДРУЖЕНИЕ „НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА“, ЕИК 175121020 към 31.12.2013 г.

РАЗДЕЛИ, ГРУПИ, СТАТИИ	Сума (хил. лв.)		РАЗДЕЛИ, ГРУПИ, СТАТИИ	Сума (хил. лв.)	
	Текуща година	Предходна година		Текуща година	Предходна година
а	1	2	а	1	2
Б. Нетекущи (дълготрайни) активи			А. Собствен капитал		
II. Дълготрайни материални активи			IV. Резерви		
3. Съоръжения и други	6	5	4. Други резерви	145	250
Общо за група II	6	5	Общо за група IV	145	250
Общо за раздел Б	6	5	Общо за раздел А	145	250
В. Текущи (краткотрайни) активи			Г. Финансирания и приходи за бъдещи периоди, в т.ч.:	136	98
II. Вземания			- финансирания	136	98
4. Други вземания	6	2			
Общо за група II	6	2			
IV. Парични средства, в т.ч.:					
- в брой	13	9			
- в безсрочни сметки	91	99			
- в депозити	154	233			
Общо за група IV	258	341			
Общо за раздел В	264	343			
Г. Разходи за бъдещи периоди	11				
СУМА НА АКТИВА (А+Б)	281	348	СУМА НА ПАСИВА (А+В)	281	348

Дата: 13.01.2014 г.

Съставител:

Ръководител:

Регистриран одитор:

13.01.2014г.

0633
Светлана
Павлова
Регистриран одитор

КОИ СМЕ НИЕ?

Управителен съвет

НМД има 7-членен Управителен съвет, в който членуват избрани от Общото събрание организации. Всяка организация участва с един представител. Управителният съвет подкрепя, консултира и наблюдава работата на Секретариата.

Весела Банова,
сдружение
„Дете и
пространство“,
председател

Ганчо Илиев,
сдружение
„Свят без
границы“

Георги
Апостолов,
фондация
„Приложни
изследвания и
комуникации“

Мария Гинева,
сдружение
„Бъдеще
за децата с
увреждания“

Марияна
Евтимова,
фондация ПУЛС

Мариана
Николова,
фондация
„Карин дом“

Д-р Радосвета
Стаменкова,
„Българска
асоциация
по семейно
планиране
и сексуално
здраве“

Контролен съвет

Контролният съвет извършва проверка на икономическото състояние на Сдружението в края на всяка финансова година.

Спаска Петрова,
сдружение
„Нов път“,
председател

Росица
Средкова,
сдружение
„Инициатива
за развитие –
Кърджали
решава“

Албена Бонева,
фондация
„Ръка за помощ“

Секретариат

Секретариатът на Мрежата се състои от 11 души.

**Изпълнителен
директор:**
Георги Богданов

Програмен отдел:
Дани Колева,
Вяра Иванова,
Милена Николова

**Маркетинг и връзки
с обществеността:**
Ана Коларова,
Здрава Стоева

**Развитие
на Мрежата:**
Мария Брестничка,
Станислав Додов,
Маруся Цветкова

**Административен
отдел:**
Лидия Иванова,
Христо Христов

ДАРИТЕЛИ И ПРИЯТЕЛИ

От името на всички организации, които членуват в Национална мрежа за децата, екипът на Секретариата сърдечно благодари на своите партньори и приятели. Хората и компаниите, които работиха заедно с нас за по-добро бъдеще за децата в България, са:

КонтурГлобал Марица Изток 3, които продължават активно да подкрепят участието на децата и младите хора;

Мтел и проекта „Приеми дете. Създай бъдеще“, който подкрепя развитието и популяризирането на приемната грижа в България;

Агенция ЕСТАТ, която проучи и анализира какво мислят родителите и младите хора относно правото на мнение, защита от телесно наказание и закрила на децата от страна на държавата;

Комуникационна агенция All Channels Group, която ни помага в промяната на нагласите към правата на децата и как да представяме по-добре работата си;

Международни прояви (СІМ), които ни помагат за организацията на събития;

Ателие за ръчни шоколади Перфетта, които изработват всяка година шоколадовите статуетки за наградите „Златна ябълка“;

Фикосота Синтез, които се включиха в кампанията ни за подкрепа на децата-бежанци в България;

Интерланг, преводаческа компания, която ни помага за преводи на английски и френски на различни документи и издания;

Парти Сервиз, които се грижат за кетъринга на нашите събития;

Samsung България и партньорството ни в проекта за кариерно ориентиране на младежи Trends of Tomorrow;

Анна Ризова-Нойкова (Дизайн фор френдс), която направи нова визуална идентичност на организацията;

Мариета Василева (Таралез), която реализира всички печатни материали на организацията;

Представителството на ЕК, което предоставя зали за събития и предметни дарения;

Еми Медник, на която винаги можем да разчитаме за бързи и качествени преводи;

Френското посолство и **Френския културен институт в София**, които освен предоставянето на организационна и логистична подкрепа, са наш традиционен партньор в развитието на гражданския сектор, местните общности и популяризирането на добри практики на работа;

Столичен куклен театър, който е домакин на наградите Златна ябълка;

Сервет Мустафова, стажант, без чиято подкрепа пускането на новия ни уебсайт и сега ни се струва невъзможно;

Юджи Мията – дарител;

и много други организации и хора, които ни помагат ежедневно в реализирането на нашите проекти и дейности.

ЧЛЕНОВЕ НА МРЕЖАТА

Област Благоевград
Сдружение „Обществен съвет по образование“ – Гоце Делчев

Област Бургас
Сдружение „Верният настойник“ – Бургас
Асоциация „Деметра“ – Бургас
Интегра България
Сдружение „Областен ромски съюз“ – Бургас
Сдружение „Усмивка“ – Бургас

Област Варна
Асоциация на родителите на деца с дислексия – Варна
Сдружение „Гаврош“ – Варна
Сдружение „Евроинтеграция“ – Варна
Фондация „Карин дом“ – Варна
МИГ „Крайморие“ – Белослав
Агенция за социално развитие Вижън – Варна
Фондация „Радост за нашите деца“ – Варна
Социална асоциация „Св. Андрей“ – Варна
Сдружение „Съучастие“ – Варна
Сдружение „Цветно бъдеще“ – Варна

Област Велико Търново
Център за междуетнически диалог и толерантност АМАЛИПЕ – Велико Търново

Област Враца
Сдружение „Първи юни“ – Бяла Слатина
Сдружение „Дом на науката и техниката“ – Враца
Сдружение „Нов път“ – с. Хайредин
Училищно настоятелство на ОУ „Христо Ботев“ – с. Търнава

Област Габрово
Сдружение „Социален диалог 2001“ – Габрово

Област Добрич
Сдружение ИМКА – Добрич
Фондация „Ръка за помощ“ – Добрич

Област Кърджали
Сдружение „Инициатива за развитие – Кърджали решава“ – Кърджали

Област Кюстендил
Родителско настоятелство на ЦДГ „Калина“ – Дупница

Област Ловеч
Сдружение „Екомисия 21 век“ – Ловеч

Област Монтана
Обществен съвет по образование – Берковица
Фондация Шам – Монтана

Област Пазарджик
Фондация „Бъдеще“ – Ракитово
Фонд за превенция на престъпността ИГА – Пазарджик
Фондация „Социални практики в общността“ – Пазарджик
Сдружение „Развитие“ – Ракитово

Област Перник
Фондация „П.У.Л.С.“ – Перник
Сдружение „Бялата лястовица“ – Трън

Област Плевен
Плевенски обществен фонд „Читалища“ – Плевен

Област Пловдив
Асоциация „Голям брат, голяма сестра“ – Пловдив
Национален алианс за работа с доброволци – Пловдив

Област Разград
Сдружение „Жанета“ – Разград
Асоциация „Интегро“ – Разград
Младежки форум 2001 – Разград

Област Русе
Сдружение БРТИМ – Русе
Сдружение „Еквилибриум“ – Русе
Фондация „Каритас – Русе“ – Русе
Клуб „Отворено общество“ – Русе
Център Динамика – Русе

Област Силистра
Женско дружество „Екатерина Каравелова“ – Силистра
Сдружение „Надежда за добро бъдеще“ – Силистра

Област Сливен
Дружество за подкрепа на деца и лица с умствени, физически и сензорни увреждания „Св. Стилиян Детепазител“ – Сливен
Фондация „Здравето на ромите“ – Сливен
Фондация ИРА – Сливен
Сдружение „Ромска академия за култура и образование“ – Сливен

Област София-град
Фондация „Агапедия – България“

Алианс на българските акушерки
Сдружение „Алфа клуб – да оцелееш“
Асоциация за ранно детско развитие
Асоциация на професионалистите за психично здраве в детските градини и училищата в Република България
Асоциация „Родители“
Българска асоциация на осиновени и осиновители
Българска асоциация по семейно планиране и сексуално здраве
Българска педиатрична асоциация

Български хелзинкски комитет
Фондация „Българско дете“
БНК „Заедно за децата“
Българска тренировъчна централа
Сдружение „Дете и пространство“
Сдружение „Деца и юноши“
Фондация „Еврика“
Фондация „Екип“
Фондация „Заедно в час“
Фондация „За нашите деца“
Фондация „Здраве и социално развитие“
Фондация „Здравни проблеми на малцинствата“
Инициативен родителски комитет
Институт за социални дейности и практики
Фондация „Конкордия България“
Международен правен център
Младежка фондация Арете
Национална асоциация за приемна грижа
Национална мрежа на здравните медиатори
Фондация „Надежда за малките“
Национална скаутска организация на България
Национален ученически екопарламент
Сдружение „Общество за всички“
Фондация „Пайдея“
Фондация „Партньори – България“
Проект „Права на човека“
Фондация „Приложни изследвания и комуникации“
Фондация „Приятели 2006“
Сдружение Рийчаут.бг

Сдружение за прогресивна и отворена комуникация – София
Фондация „Сийдър“
Фондация „Стъпка за България“
Фондация „Стъпка по стъпка“ – София

Театрално-социална формация „Театър Цвете“
Сдружение „Фрийрън България“
Сдружение за педагогическа и социална помощ за деца
ФИЦЕ-България
Фондация за децата в риск по света
Фондация „Център Надя“
Сдружение „Център за общаващо образование“
Център за психосоциална подкрепа
Фондация Amici dei Bambini/
Приятели на децата
Habitat for Humanity
Outward Bound България
SOS Детски селища България

Област София
Сдружение „За един по-добър живот“ – Челопеч
Сдружение „Избор за утре“, Ботевград

Област Стара Загора
Сдружение „Бъдеще за децата с увреждания“ – Казанлък
Читалище „Възродена искра“ – Казанлък
Сдружение „Детелини“ – Чирпан
Национална асоциация на ресурсните учители – Стара Загора
Сдружение „Приятели 2011“ – Чирпан
Сдружение „Самаряни“ – Стара Загора
Сдружение „Свят без граници“ – Стара Загора

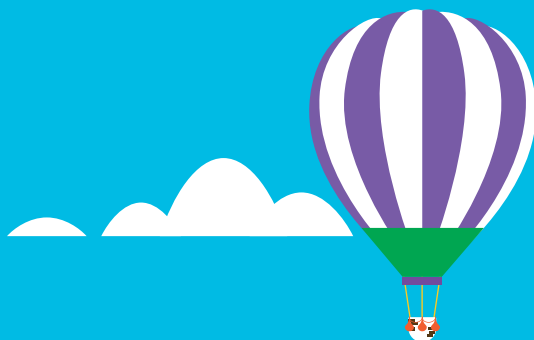
Област Търговище
Асоциация Ная – Търговище
Клуб на нестопанските организации – Търговище

Област Хасково
Асоциация на народните читалища – Димитровград
Сдружение „Деца и семейства“ – Хасково
Фондация „Подари усмивка“ – Димитровград

Област Шумен
Асоциация SOS жени и деца, преживели насилие – Нови пазар
Женско ромско сдружение „Хаячи“ – Нови пазар

Област Ямбол
Фондация „Болни от астма“ – Ямбол
Общинско училищно настоятелство – Болярово

БЕЛЕЖНИК-ОЦЕНКА
НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО
НА ДЪРЖАВНИТЕ
АНГАЖИМЕНТИ
КЪМ ДЕЦАТА НА
БЪЛГАРИЯ

„ЗЛАТНА ЯБЪЛКА“ –
ГОДИШНИ НАГРАДИ
ЗА ПРИНОС КЪМ
ДЕЦАТА НА БЪЛГАРИЯ

ДЕТСКО И
МЛАДЕЖКО
УЧАСТИЕ

БУЛ. „ВИТОША“ №58, ЕТ. 4
1463 СОФИЯ
Т./Ф.: 02 988 82 07, 02 4444 380
OFFICE@NMD.BG
WWW.NMD.BG
FACEBOOK.COM/NMDBG